

Załącznik nr 1 do zapytania ofertowego

Kończyce Wielkie, dnia 8 lipca 2024 r.

(pieczęć Parafii)

Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie prac konserwatorskich, w ramach realizacji zadania pn. „Prace konserwatorskie pozytywu organowego w Kaplicy Opatrzności Bożej w Kończycach Wielkich”, obejmujących następujące czynności:

A. Demontaż instrumentu:

Pierwszą częścią demontażu instrumentu jest zabezpieczenie oryginalnego jak i nieoryginalnego materiału brzmieniowego oraz jego inwentaryzacja. Podczas tego procesu zostanie dokładnie oszacowana liczba uszkodzonych oraz stopień uszkodzenia piszczałek drewnianych jak i metalowych. Drugą częścią demontażu jest zdjęcie kłoców piszczałkowych oraz części traktury gry i rejestrów (zasów, wałków skrętnych, dźwigni rejestrowych, klawiatury oraz elementów pchających). Trzecią częścią jest demontaż systemu powietrznego znajdującego się na tylnej ścianie kaplicy, złożonego z dwóch miechów klinowych, niesprawnej dmuchawy elektrycznej, dźwigni kalikanta, kanału powietrznego, oraz obudowy maskującej miechy. Podczas tych części demontażu odbędzie się proces wstępnego oczyszczenia z brudu wszystkich elementów - każdy ze zdemontowanych elementów zostanie odpowiednio opisany i oceniony stan zachowania. Wszystkie części organowe po wcześniejszym zabezpieczeniu zostaną przetransportowane na warsztat w celu przeprowadzenia generalnego remontu pozytywu.

1. Wyjęcie, zabezpieczenie i inwentaryzacja piszczałek
2. Demontaż traktury instrumentu
3. Demontaż i zabezpieczenie wiatrownic
4. Demontaż i zabezpieczenie stołu gry
5. Demontaż systemu powietrznego oraz dmuchawy
6. Transport elementów instrumentu

B. Remont i rekonstrukcja elementów organowych:

W początkowej fazie prac warsztatowych odbędzie się dokładne oczyszczenie wszystkich elementów drewnianych parą wodną w celu minimalizacji uszkodzeń elementów naruszonych przez owady drewnożerne, a następnie impregnacja tych elementów preparatami chemicznymi. Piszczałki metalowe zostaną oczyszczone sprężonym powietrzem, a następnie umyte w zasadzie kaustycznej w celu zmycia patyny, oraz brudu zgromadzonego na nich.

Miechy klinowe, które do tej pory zasilają instrument należy oczyścić z gruzu, farby oraz kurzu (skutki prac remontowych wnętrza kaplicy i niezabezpieczenia miechów), następnie zdjąć skóry i rozłożyć je na elementy, a następnie poddać ocenie zachowanie elementów drewnianych pod kątem ich wytrzymałości. Jeśli będzie koniecznym należy poddać je naprawom stolarskim w celu usunięcia zdegradowanych fragmentów i uzupełnić je zdrowym materiałem. Następnie poddać impregnacji w celu zatrucia drewna przeciw grzybom i drewnojadom. Końcowym etapem remontu miechów będzie pokrycie wewnętrznych części płyt oraz fałd miecha powłoką farby kostno-skornej z dodatkiem kredy. Ostatnim etapem prac będzie połączenie wszystkich elementów w jedno i wyklejenie łączeń fałd i płyt skórą owczą. Wszystkie elementy stelażu (na którym znajdują się miechy) zostaną rozmontowane, oczyszczone i zaimpregnowane, następnie złożone. W projekcie sugerowanym jest przywrócenie nieistniejącego już miecha klinowego, który znajdował się pierwotnie wewnątrz pozytywu (miecha klinowego) oraz odtworzenie funkcji kalikanta jednak wiązałoby się to z naruszeniem szafy pozytywu w celu możliwości podłączenia (kanałem powietrznym) dmuchawy elektrycznej w nowym miejscu, ponieważ (z powodu ograniczonej przestrzeni wewnątrz pozytywu) niemożliwym jest jej umiejscowienie w instrumencie.

Kanały powietrzne będą oczyszczone i pokryte wewnątrz świeżą powłoką uszczelniającą (farba klejowa).

Wiatrownica po chemicznej impregnacji zostanie sprawdzona pod kątem szczelności i wytrzymałości. Koniecznym jest usunięcie ewentualnych pęknięć oraz nieszczelności pomiędzy komorami tonowymi. Tylko w razie konieczności zostaną poddane wymianie niektóre elementy w celu przywrócenia pełnej sprawności instrumentu. Kłapy tonowe zostaną oczyszczone, a zużyta skóra zostanie wymieniona na nową w celu osiągnięcia pełnej szczelności pomiędzy dźwiękami w komorze wiatrowej. Szyfty prowadzące, dla kłap, zostaną odtworzone i zamontowane nowe, ponieważ stare (z powodu ich korozji i kruchości materiału) nie będą właściwie spełniać swojej funkcji. Przez ewentualne pominięcie tego etapu kłapy nie będą posiadały solidnego mocowania oraz prowadzenia. Sprężyny kłap tak jak szyfty wykazują znaczące ślady korozji i należy je odtworzyć zgodnie z oryginałem (rodzaj materiału, długość, grubość, kształt), aby kłapy mogły mieć właściwy docisk i właściwie pracować.

Kłocze piszczałkowe po oczyszczeniu i impregnacji będą poddane procesowi ewentualnej naprawy (jeśli elementy będą wykazywały taką konieczność). W ostatniej części tego etapu zostaną uszczelnione kanałki powietrzne farbą klejową (kostno-skórną z dodatkiem kredy). Zasuwy zostaną oczyszczone i zaimpregnowane. Podczas wstępnych oględzin nie zaobserwowano w tym elemencie drewnojadów, jednak należy pamiętać, że większość tego elementu znajduje się pod kłocem piszczałkowym i niemożliwym jest wskazanie właściwego procesu remontu bez wcześniejszego zdemontowania piszczałek jak i kłoców piszczałkowych.

Traktura rejestrowa - część dźwigni głosowych wymaga odtworzenia z powodu ich doszczętnego zniszczenia przez drewnojady, a dźwignie możliwe do uratowania należy wypełnić substancją utwardzającą i zachować. Wałki rejestrowe wymagają oczyszczenia i impregnacji oraz sprawdzenia ich wytrzymałości (niemożliwe podczas oględzin z powodu pokrycia przez grubą warstwę kurzu i ograniczonego dostępu). W przypadku braku możliwości uratowania elementów konieczna jest ich wymiana z powodu ograniczonej przestrzeni naprawczej tego elementu co pozwoli uniknąć ewentualnych awarii. Zaczepy rejestrowe (wałek skrętny - zasuwa) w dużej mierze zniszczone jak w przypadku dźwigni rejestrowych i konieczne odtworzenie zgodnie z pierwotnym stanem i przywrócenia poprawnego działania.

Klawiatura manuału zostanie oczyszczona, a następnie nabędzie nowe okładziny klawiszy, które będą wykonane z kości (zgodnie z oryginalnym stanem). Elementy pchające traktury gry zostaną wyprostowane i oczyszczone.

Piszczałki metalowe zostaną poddane naprawie - lutowaniu i ogólnej naprawie intonatorskiej, istnieje jednak możliwość, że z powodu zniszczeń nastąpi konieczność odtworzenia piszczałek (z powodu braku możliwości naprawy). Piszczałki, które posiadają na sobie powłokę farby nabędą nową zgodną z oryginalną kolorystyką w celu zabezpieczenia ich przed korozją oraz poprawę wizualnego ich stanu (cynk - piszczałki nieoryginalne). Piszczałki drewniane zostaną otwarte i oczyszczone. Piszczałki kryte nabędą nową skórę na szpuntach w celu uzyskania pełnej szczelności na korpusach piszczałkowych. Piszczałki otwarte, które zostały obcięte w celu strojenia (niewłaściwa forma strojenia) zostaną uzupełnione. Zostaną również dokonane uzupełnienia brakujących stroików (blaszka na górnej części korpusu). Brakujące piszczałki metalowe i drewniane zostaną uzupełnione zgodnie z menzuracją, oraz z materiału, który znajduje się w danym głosie.

Wszystkie elementy stabilizujące piszczałki (wieszaki i ławeczki) będą oczyszczone i zaimpregnowane. Zostaną również przywrócone skórzane elementy wygłuszające (jeśli takie znajdowały się na tych elementach). Elementy, których wytrzymałość nie pozwoli na stabilne utrzymanie piszczałek - zostaną naprawione.

Wszystkie śruby oraz gwoździe zostaną poddane procesom chemicznym tj. odrdzewieniu, a następnie oksydacji w celu nadania nowej powłoki ochronnej na nie. Brakujące lub zerwane śruby zostaną uzupełnione i poddane również oksydacji.

1. Przygotowanie i rozebranie wiatrownicy
2. Remont generalny i zabezpieczenie wiatrownicy i podzespołów
3. Remont kłoców
4. Remont generalny kłap
5. Wymiana wszystkich oskórowań uszczelniających
6. Przywrócenie oryginalnego miecha oraz dźwigni kalikanta (rekonstrukcja)

7. Wykonanie skrzynki regulacyjnej
8. Remont i rekonstrukcja kanałów powietrznych
9. Obligatoryjne wykonanie nowej konstrukcji ramkowej pod instrument
10. Remont klawiatury manualu
11. Rekonstrukcja dźwigni rejestrowych
12. Remont i naprawa zasuw i elementów ciągnących
13. Remont generalny stołu gry
14. Wykonanie nowej ławki dla pozytywu
15. Czyszczenie, konserwacja i naprawa piszczałek metalowych
16. Wykonanie brakujących piszczałek metalowych
17. Czyszczenie, konserwacja i naprawa piszczałek drewnianych
18. Wykonanie brakujących piszczałek drewnianych
19. Remont i rekonstrukcja wałków skrętnych
20. Zakup nowej dmuchawy organowej
21. Wykonanie nowej skrzynki tłumiącej na dmuchawę

C. Montaż instrumentu w kaplicy:

Po zakończeniu remontu w warunkach warsztatowych nastąpi proces montażu Pozytywu w kościele. Koniecznym jest koordynacja prac z konserwatorem prowadzącym remont szafy pozytywu, ponieważ dolna część szafy jest również konstrukcją nośną wiatrownicy, a górna miejscem montażu wieszaków piszczałkowych.

Kolejno nastąpi proces montażu miechów, dźwigni kalikanta i połączenie z instrumentem kanałami powietrznymi. Po podłączeniu dmuchawy elektrycznej nastąpi ustalenie docelowego ciśnienia powietrza, następnie rozpoczną się prace regulacyjne instrumentu oraz poprawa szczelności oraz montaż elementów stabilizujących piszczałki. Finalnym etapem tej części jest włożenie wyremontowanych piszczałek na wiatrownice i wstępne strojenie głosów organowych w celu ułożenia się stroików i szpuntów w okolicach właściwego tonu brzmienia piszczałki.

1. Montaż konstrukcji ramkowej (obligatoryjnie)
2. Montaż wiatrownicy
3. Montaż stołu gry
4. Instalacja miecha, i dźwigni kalikanta
5. Instalacja skrzynki regulacyjnej oraz nowej dmuchawy
6. Podłączenie stołu gry - wiatrownic
7. Montaż elementów stabilizujących piszczałki
8. Montaż piszczałek
9. Regulacja traktury gry oraz elementów sekcji głosowych

D. Intonacja i strojenie instrumentu

Po przeprowadzeniu powyższych prac montażowych piszczałki będą poddane intonacji - czyli nadaniu odpowiedniego brzmienia. Charakterystyka brzmieniowa będzie nawiązywać do instrumentów z XVIII wieku, tak samo jak i wysokość i rodzaj stroju tamtej epoki.

Prace zakończą się generalnym strojeniem pozytywu.

1. Intonacja piszczałek.
2. Generalne strojenie piszczałek.

Ponadto przy prowadzeniu prac konserwatorskich wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków określonych w pozwoleniu Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr BB/814/2023 z dnia 9 października 2023 r. stanowiącym załącznik nr 2 do zapytania ofertowego.

Ks. Andrzej Wieliczka
Ks. Andrzej Wieliczka
PROBOSZ